

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' – תחומי בחירה ורב תחומי
תוכניות לימודים ייחודיות

תמוז תשפ"ה, יולי 2025

משרד החינוך

מדינת ישראל
משרד החינוך

לכבוד

מנהלי בתי"ס העל יסודיים
מורים ומרכזים תוכניות לימודים ייחודיות

שלום רב,

עם פתיחת שנת הלימודים תשפ"ו שלוחה ברכתנו לשנת לימודים פורייה ומהנה.

חוזר ממונה תוכניות לימודים ייחודיות תשפ"ו, מס' 1

חוזר זה עוסק בנושאים הבאים:

2	מבוא
2	א. מחויבות מוסדית לתוכנית המאושרת
3	ב. חובת התנהלות שוטפת ודיווח שנתי
4	ג. פיקוח, רגולציה ושיח פדגוגי
4	ד. תקפות התוכנית והמשכה
4	ה. הדרכה ומדריכים
5	ו. השתלמות מורים – תוכניות לימודים ייחודיות

**למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' – תחומי בחירה ורב תחומי
תוכניות לימודים ייחודיות**

**משרד החינוך
מדינת ישראל
משרד החינוך**

מבוא

תוכניות הלימודים הייחודיות, כפי שעוגנו בחוזר מנכ"ל משרד החינוך תשע"ג/8(א), אפריל 2013, נועדו לעודד גיוון פדגוגי, מתן מענה לשונות בין תלמידים, ופיתוח חדשנות מערכתית. מהלכים אלה נועדו להרחיב את גבולות ההוראה, ליצור הזדמנויות ללמידה יצירתית, ולעודד בתי ספר להציע מענה רלוונטי ומותאם למאה ה-21. בעולם כולו ניכרת מגמה של עידוד תוכניות לימודים ייחודיות כהזדמנות לפיתוח קהילות לומדות, טיפוח מצוינות, חיבור בין עולמות ידע, ושילוב למידה מבוססת פרויקטים ופתרון בעיות. בישראל, התוכניות הייחודיות מהוות מוקד לצמיחה פדגוגית, להכשרת תלמידים לחשיבה ביקורתית, יזמות אזרחית, ודיאלוג עם ידע עדכני ורלוונטי.

הצלחתן של תוכניות אלו מחייבת ניהול מוקפד, עמידה בדרישות פדגוגיות ורגולטוריות, ומחויבות מוסדית לרוח ולמסגרת שנקבעו מראש. הנחיות במסמך שלהלן אלו נועדו להבטיח את איכות התהליך, את ההוגנות כלפי התלמידים ואת רמת המקצועיות המצופה ממוסדות חינוך המקיימים תוכנית לימודים ייחודית.

א. מחויבות מוסדית לתוכנית המאושרת

על כל בית ספר המלמד תוכנית ייחודית בהיקף של 5 יח"ל (או 2 או 3 יחידות, המשלימות יחידות בתחום הדעת להיקף של 5 יח"ל) לעמוד באחריות מקצועית מלאה כלפי כל מרכיבי התוכנית שאושרה ביחידה ליחידה תוכניות לימודים ייחודיות:

1. **שמירה על מבנה התוכנית שאושרה:** הקפדה על הוראה בהתאם לתכנים שאושרו, כולל כל רכיבי הידע, המיומנויות, וההעמקה הנדרשים
2. **היקף שעות:** עמידה מלאה בהיקף השעות שנקבע מראש על פי תקן השעות שנקבע בתוכנית המאושרת: לפחות 90 שעות ליחידת הוראה אחת.
3. **דרכי הוראה:** שימוש במגוון שיטות הוראה עדכניות כפי שנקבעו בתוכנית.
4. **דרכי הערכה:** יש להקפיד על דרכי הערכה כפי שנקבעו בתוכנית המאושרת.
5. **דו"ח סיכום שנתי:** כפי שנקבע בחוזר מנכ"ל, יוגש בסוף שנת הלימודים עד ה-20.6.2026 (וראה להלן).
6. **ביחד עם דו"ח זה יוגש תיק תיעוד שנתי.** התיק יכלול:
  - עבודות תלמידים
  - פירוט הבחינות או המטלות החלופיות
  - ציוני תלמידים
7. **תיק התיעוד השנתי** יועלה על פלטפורמה של בית הספר וישלח אל המדריך באמצעות קישור. התיק יהיה נגיש למדריך ולממונה על התוכניות הייחודיות.
8. עמידה בקשר עם **מדריך תוכניות ייחודיות** (וראה להלן).
9. **עמידה בזמנים:** הגשת המסמכים ודרכי הערכה לבדיקה בזמן.

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' – תחומי בחירה ורב תחומי
תוכניות לימודים ייחודיות

משרד החינוך
מדינת ישראל
משרד החינוך

מפגש עם מנהלי בתי הספר ורכזי התוכניות יתקיים במהלך חודש אוקטובר ועל כך תשלח הודעה בהקדם.
במפגש תוצגנה הדרישות הפדגוגיות, ההיבטים המנהליים וכן יוצג תפקידו של המדריך המלווה את התוכנית.

ב. חובת התנהלות שוטפת ודיווח שנתי

1. מחובת בית הספר לעמוד בקשר עם **מדריך תוכניות לימודים ייחודיות**:

- במהלך חודשים ספטמבר ואוקטובר יערוך צוות המורים המלמדים בתוכנית רפלקציה בהנחיית מדריך התוכניות הייחודיות, וינתן משוב על דו"ח הסיכום השנתי ועל תיק התיעוד משנת הלימודים הקודמת. כן יוצגו דו"ח התכנון השנתי ודרכי ההערכה שיהיו באותה שנה. בסוף הפגישה יתועד התהליך וכן ההחלטות הנדרשות להמשך השנה.
- במהלך שנת הלימודים תקבענה פגישות נוספות בין המדריכים לבין המורים כחלק מהניהול הפדגוגי השוטף.
- פגישות ליווי שוטפות תקבענה בהתאם לצורך הנדרש בכל תוכנית.

2. **דו"ח תכנון הוראה**: בתחילת כל שנת לימודים (עד ל-30 בספטמבר), על בית הספר להעביר אל הממונה על תוכניות ייחודיות את הנתונים הבאים:

- שם התוכנית והתוכנית הנלמדת.
- מספר התלמידים הלומדים בתוכנית בכל שכבה ומספר השעות הנלמדות בה.
- שמות התלמידים ומספרי תעודת הזהות שלהם.
- פירוט דרכי ההערכה המתוכננות לביצוע במהלך שנת הלימודים ומשקלן מציון הבגרות.
- מספר אירועי הערכה בכל סמסטר.

3. **הגשת דרכי הערכה הסופיות לבדיקה**:

- יש להגיש לאישור את כלל הבחינות הסופיות (בחינות הבגרות) ודרכי הערכה המרכזיים המרכיבים את הציון לבגרות בשנת הלימודים תשפ"ו בכל אחת מהכיתות **לא יאוחר מיום 30 בנובמבר 2025**. כל שינוי בתוכנית או בכלי הערכה מחייב דיווח ואישור מוקדם מהממונה או מהמדריך הפדגוגי המלווה.
- לכל אחת מדרכי הערכה הסופיות יצורפו המסמכים הבאים:
א. מפת נושאים.
ב. דפי בדיקה עצמית – המבחן עבר הגהה, תמונות וגרפים הוצגו כראוי, רמות החשיבה של השאלות מגוונות (רמת חשיבה גבוהה, בינונית ונמוכה)
ג. מחוון מפורט – עם חלוקת נקודות לכל פריט בסעיף.

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' – תחומי בחירה ורב תחומי
תוכניות לימודים ייחודיות

משרד החינוך
מדינת ישראל
משרד החינוך

ג. פיקוח, רגולציה ושיח פדגוגי

פיקוח תקין על תוכנית לימודים ייחודית מחייב קשר ישיר ושוטף בין הנהלת בית הספר לבין היחידה לתוכניות לימודים ייחודיות. פיקוח זה כולל:

- קשר שוטף עם המדריך הפדגוגי: זמינות, השתתפות בפגישות ליווי, פתיחות להתבוננות והערכה.
  - עמידה בלוחות זמנים: עמידה במועדי דיווח, הגשת דו"חות וביצוע פעולות בהתאם לאבני דרך מוגדרות מראש.
  - שקיפות תהליכית: זמינות חומרי הלמידה וההערכה לצורכי ביקורת חיצונית.
  - אחריות מערכתית והקפדה על מנגנוני תיעוד ובקרה פנימיים.
- הקפדה על ההנחיות תילקח בחשבון בהערכת בית הספר ובקבלת אישור להמשך קיום התוכנית בשנים הבאות.

ד. תקפות התוכנית והמשכה

תוכנית לימודים ייחודית מאושרת לשני מחזורים שלמים. לאחר מכן, התוכנית תבחן מחדש – הן מבחינת תפקוד התוכנית והישגיה והן מבחינת התנהלות בית הספר. בתום התהליך ובהתאם לתוצאות יינתן אישור לשני מחזורים נוספים. אישור זה ינתן על ידי ממונה תוכניות לימודים ייחודיות במהלך חודשים אפריל-מאי לקראת שנת הלימודים הבאה.

יש לציין כי אנו מצפים מבתי הספר לרענן את תוכנית הלימודים מעת לעת ולערוך עדכונים בתוכנית הלימודים לפי הצורך בתיאום עם המדריך המלווה.

ה. הדרכה ומדריכים

תפקיד

תוכניות ייחודיות מלוות על ידי צוות מדריכים אשר מסייע בידי בתי ספר הכותבים תוכניות ייחודיות לקראת אישורן, מלווה את ביצוע התוכניות בבתי הספר, מאשר שינויים בתוכנית, מסייע בהערכות, מסייע בפיתוח נושאים פדגוגיים ועוד. לשם הסבר על תפקיד המדריך בתוכנית אנו נערוך מפגש עם מנהלי בתי הספר, מורי התוכנית במהלך חודש ספטמבר. על מועד זה תשלח הודעה בהמשך.

הזמנת הדרכה בגפן

החל משנת תשפ"ו, ובהתאם לתפיסת הגמישות הפדגוגית-ניהולית, בתי ספר שמעוניינים לקיים תוכנית ייחודית ישקיעו בכך ממשאבי בית הספר וירכשו ליווי והדרכה של מדריך בית ספרי. **ליווי והדרכה בית ספרית הינם תנאי להפעלת תוכנית ייחודית בבית ספר**. מהלך זה יאפשר שמירה על איכות התוכנית, עדכונה על פי

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' – תחומי בחירה ורב תחומי
תוכניות לימודים ייחודיות

משרד החינוך
מדינת ישראל
משרד החינוך

הצורך וכן שמירה על ההכרה בה כתוכנית מוגברת וייחודית הן על ידי משרד החינוך והן על ידי המוסדות האקדמיים.

היקף רכישת ההדרכה יהיה על פי הנוהל הבא:

- בתי ספר בפיתוח תוכנית ובשנה הראשונה לאחר אישור התוכנית ירכשו רבע יום הדרכה לפחות.
- שאר בתי הספר ירכשו בכל שנה שמינית יום הדרכה לתוכנית לפחות.

תוכניות שמממנות הדרכה מאפיק אחר **שאושר על ידי הממונה על התוכניות הייחודיות**, אינן נדרשות לרכוש הדרכה נוספת.

החרגות: בקשת ההחרגה מרכישה בגפן לשנת הלימודים תשפ"ז תוגש עד ה 1.3.2026. הקריטריונים להחרגה יפורסמו באתר הממונה על תוכניות ייחודיות.

ו. השתלמות מורים – תוכניות לימודים ייחודיות

אנו מצפים כי מורים המלמדים תוכניות לימודים ייחודיות ישתלמו בהשתלמויות העוסקות בתכנון התוכנית, בהיבטים פדגוגיים המתאימים לתוכנית. השתלמויות אלו יפורסמו [באתר הממונה על תוכניות לימודים ייחודיות](#).

אני מאחלת לכם ולכל בני ביתכם
שנה טובה ושלווה,

ד"ר אפרת זילבר
ממונה תוכניות ייחודיות
מפמ"ר לימודי ארץ ישראל וארכיאולוגיה